

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3181/2018. (VI. 8.) AB HATÁROZATA

bírói kezdeményezés elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a közúti közlekedési nyilvántartásról szóló 1999. évi LXXXIV. törvény 9. § (1a) bekezdése és 33. § (1) bekezdés *b*) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére bírói kezdeményezést elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] A Budai Központi Kerületi Bíróság bírója (a továbbiakban: indítványozó) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján – a 11.P.XXII.20.535/2017. szám alatt folyamatban levő per felfüggesztése mellett – egyedi normakontroll eljárást kezdeményezett a közúti közlekedési nyilvántartásról szóló 1999. évi LXXXIV. törvény (a továbbiakban: Kknyt.) 9. § (1a) bekezdésével és 33. §-ával összefüggésben. A 2017. november 6-án kelt végzést az Alkotmánybíróságnak 2018. március 2-án küldték meg.
- [2] Az indítvány alapjául szolgáló ügyben az egyik fővárosi kerületi önkormányzat parkolási díj és pótdíj megfizetése iránt nyújtott be keresetet az alperes mint az érintett gépjármű járműnyilvántartás szerinti tulajdonosa és üzemben tartója ellen a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) 15/D. § (1) bekezdése alapján. Bár az alperes a parkolás időpontjában ténylegesen már nem volt a gépjármű tulajdonosa, az eladásnak az eladó általi bejelentése nem volt elegendő a tulajdonos személyében bekövetkezett változás járműnyilvántartásban történő átvezetéséhez. A Kknyt. 9. § (1a) bekezdése alapján ugyanis az eladó bejelentése nyomán a járműnyilvántartásban rögzítésre kerülnek a vevő adatai, mindazonáltal a tulajdonszerző saját bejelentéséig a tulajdonosváltás bejegyzése nem történik meg. A tulajdonjog-változás bejegyzésére irányuló eljárást a Kknyt. 33. §-a alapján a vevőnek kell kezdeményeznie. Összefoglalva tehát: mindaddig, amíg a vevő az adásvétel megkötését követően nem tesz eleget bejelentési kötelezettségének, a járműnyilvántartásban a vevő adatainak a regisztrálása ellenére az eladó szerepel tulajdonosként (üzemben tartóként).
- [3] Az indítványozó bíró álláspontja szerint e szabályozás ellentétes a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) „tulajdonosi költség- és kárviselési felelősségével”, a normakollízió miatt pedig sérül az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, az R) cikk (2) bekezdése, a T) cikk (1)–(2) bekezdése és az I. cikke [tartalmilag az I. cikk (3) bekezdése, mivel az indítványozó az alapjog-korlátozás szükségességének és arányosságának a hiányára utal]. Az eladó ellen számos eljárás indulhat, és a „tömegesség már az emberi méltóságot is kikezdi, a fárasztó és időigényes, stresszes védekezés megalázó” – hangzik az indítvány –, ami sérti az Alaptörvény II. cikkét. Emellett pedig az önhibáján kívül parkolási ügybe keveredett személy jó hírnévhez való joga [Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdés] is sérelmet szenved. Az indítványban foglaltak szerint a szabályozás az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésébe ütköző módon kiüresíti a vevő „tulajdonosi társadalmi felelősségét”. Továbbá diszkriminatív, és ekként az Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdésébe ütközik, hogy a szabályozás különbséget tesz a vevői és az eladói bejelentés között, és ennek nincs észszerű indoka. Végezetül az indítványozó bíró

a tisztességes hatósági és bírósági eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés] sérelmét is állítja a következő okok miatt: mivel a bejegyzett tulajdonosi/üzembentartói státusz mellett az „eladói vétlenség, a bejelentési kötelezettség teljesítése” is vizsgálatot igényel, az eljárás észszerű időn belüli befejezésének a követelménye nem teljesülhet; önkényes az az értelmezés, amely szerint az eladót kell fizetésre kötelezni a vevő kártérítési felelőssége mellett, de ezt az értelmezést a jogszabály nem zárja ki; a „tisztességesség hatékonyságot is jelent”, de a támadott jogi szabályozás az eladó hatékony védekezését nem teszi lehetővé, és az eladó csak az eljáró bíróság kedvező jogértelmezésében bízhat.

II.

[4] 1. Az Alaptörvény érintett rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„R) cikk (2) Az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek.”

„T) cikk (1) Általánosan kötelező magatartási szabályt az Alaptörvény és az Alaptörvényben megjelölt, jogalkotó hatáskörrel rendelkező szerv által megalkotott, a hivatalos lapban kihirdetett jogszabály állapíthat meg. Sarkalatos törvény eltérően is megállapíthatja az önkormányzati rendelet és a különleges jogrendben alkotott jogszabályok kihirdetésének szabályait.

(2) Jogszabály a törvény, a kormányrendelet, a miniszterelnöki rendelet, a miniszteri rendelet, a Magyar Nemzeti Bank elnökének rendelete, az önálló szabályozó szerv vezetőjének rendelete és az önkormányzati rendelet. Jogszabály továbbá a Honvédelmi Tanács rendkívüli állapot idején és a köztársasági elnök szükségállapot idején kiadott rendelete.”

„I. cikk (3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

„II. cikk Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.”

„VI. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák.”

„XIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.”

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

„XXIV. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és észszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, észszerű határidőn belül bírálja el.”

[5] 2. A Kknyt. támadott rendelkezései:

„9. § (1a) A járműnyilvántartás tulajdonjog változás esetén – a tulajdonszerző bejelentéséig – tartalmazza a járműnyilvántartásba bejegyzett tulajdonos (tulajdonjog átruházó) által a 33. § (6) bekezdésében meghatározott tulajdon átruházási szerződés alapján teljesített bejelentésben foglaltak szerint a tulajdonszerzőre vonatkozó, az (1) bekezdésben meghatározott adatokat, a tulajdonjog-átruházás időpontját, valamint a bejelentés tényét és időpontját.”

„33. § (1) A nyilvántartásba bejegyzett adatok módosítására okot adó körülmény bekövetkeztétől számított 15 napon belül köteles a bejegyzésre jogosult hatóságnál

a) a járművezető, a járműtulajdonos, az üzembentartó a természetes személyazonosító adatának, jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet a megnevezésének, székhelye, telephelye címének, cégjegyzék- vagy nyilvántartási számának megváltozásának,

b) a jármű új tulajdonosa a jármű tulajdonjoga megváltozásának,

c) a járműtulajdonos az üzembentartó személye megváltozásának, valamint a járműokmányokban megjelölt műszaki adatok változásának,

d) használt járművek, járműalkatrészek értékesítésével foglalkozó kereskedő a használt és a bontásra vásárolt jármű járműazonosító adatainak és az előző tulajdonosának természetes személyazonosító adatának, jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet megnevezésének, székhelyének, telephelyének, valamint

e) a jogosult a parkolási igazolványra való jogosultság, továbbá a nyilvántartásban szereplő adatainak megváltozásának

nyilvántartásban történő átvezetését kezdeményezni.

(2) Az (1) bekezdésben megjelölt határidőn belül a forgalomból kivonásra jogosult hatóságnak köteles bejelenteni:

a) a jármű tulajdonosa a jármű üzemeltetésének - a jármű elhasználódása vagy más okból történő - végleges megszűnését;

b)

(3) A jármű üzemben tartója (tulajdonosa), ha törvény eltérően nem rendelkezik, köteles a rendőrhatóság – adatkérés célját tartalmazó – felhívására a szabályszegés elkövetésekor a járművet vezető személyről adatot szolgáltatni. Az adatszolgáltatási kötelezettség legfeljebb az adatkérést megelőző hat hónap időtartamra terjed ki.

(4) Ha a jármű új tulajdonosa az (1) bekezdés b) pontjában meghatározott kötelezettségének nem tett eleget, a járművet az illetékes hatóság a külön jogszabályban meghatározott időtartamra kivonja a forgalomból.

(5) A jármű tulajdonosa (üzemben tartója) a járműokmány és a jármű hatósági jelzése, a jogosított – parkolási igazolvány esetében a jogosított vagy annak törvényes képviselője – a járművezetésre jogosító okmány, illetve a parkolási igazolvány elvesztését, megsemmisülését, eltulajdonítását a közlekedési igazgatási hatóságnál köteles haladéktalanul, de legkésőbb a tudomására jutástól számított három munkanapon belül bejelenteni.

(6) A tulajdonjog átruházónak és a tulajdonszerzőnek a tulajdonjog, illetve az üzembentartó személyének változás bejelentését teljes bizonyító erejű magánokirat alapján kell teljesíteni, amelynek – a közlekedési igazgatási eljárásban való felhasználhatóságához szükséges – kötelező tartalmi elemeit kormányrendelet állapítja meg.

(7) A tulajdonjog átruházója a (6) bekezdésben meghatározott bejelentési kötelezettségét elektronikus úton is teljesítheti, a Kormány rendeletében meghatározott módon.”

III.

- [6] Az Alkotmánybíróságnak, állandó gyakorlata szerint, mindenképp azt kellett megvizsgálnia, hogy a bírói kezdeményezés megfelel-e az Abtv. 25. és 52. §-ában írt formai és tartalmi feltételeknek {pl. 3192/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [13]–[19], 3193/2014. (VII. 15.) AB végzés, Indokolás [4]–[10], 3058/2015. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [8]–[24], a legutóbbi gyakorlatból lásd pl. 3242/2017. (X. 10.) AB határozat, Indokolás [7], 3102/2018. (IV. 9.) AB határozat, Indokolás [18]}.

- [7] A bírói kezdeményezés szerint a támadott szabályt az eljárásban alkalmazni kell, az eljárás felfüggesztése megtörtént.
- [8] Az Abtv. 52. § (1) bekezdésében rögzített határozott kérelem követelménye akkor teljesül, ha az indítvány eleget tesz az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében rögzített konjunktív feltételeknek. E feltételeket áttekintve jelen ügyben a következők állapíthatók meg.
- [9] A bírói kezdeményezés tartalmazza az Alkotmánybíróság hatáskörét a megfelelő Abtv. rendelkezés [Abtv. 25. § (1) bekezdés] feltüntetésével [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az indítvány kitér az eljárás megindításának indokára: a bíró kérelmében leírja az alaptörvény-ellenesnek vélt norma és az egyedi ügy kapcsolatát [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. A kérelem megjelöli a támadott jogszabályi rendelkezést, a Kknyt. 9. § (1a) bekezdését és 33. §-át [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont], továbbá az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont], és az indítvány a megsemmisítés jogkövetkezményére is kiterjedő alaptörvény-ellenesség megállapítására irányul [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [10] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerint az indítványnak indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy e feltételnek az indítvány csak részben tesz eleget, ugyanis az indítvány a Kknyt. 9. § (1a) bekezdése mellett tartalmilag csak a Kknyt. 33. § (1) bekezdés b) pontjával kapcsolatban tartalmaz indokolást (amely azt rögzíti, hogy a tulajdonjog megváltozását a vevőnek kell bejelentenie), a 33. § többi előírásaival kapcsolatban azonban nem.
- [11] Az indítványozó továbbá normakollízióra hivatkozva állította a jogállamiságból [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés] levezetett jogbiztonság követelményének, illetve más alaptörvényi rendelkezéseknek a sérelmét, azonban nem jelölte meg, hogy a Kknyt. támadott rendelkezései a Ptk. mely konkrét előírásával ellentétesek. Az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdését, valamint a T) cikk (1)–(2) bekezdését pedig az indítványozó csak felsorolta, de nem támasztotta alá érvekkel a támadott jogszabályi előírások és ezen alaptörvényi cikkek kapcsolatát. Szintén nem tudott érdemben foglalkozni az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének állított sérelmével, e rendelkezés ugyanis a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot garantálja, a kérelem indokolása azonban három olyan okot sorol fel, amely miatt a bíró álláspontja szerint a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérül. Az Alkotmánybíróság emlékeztet gyakorlatára, amely szerint „[i]ndokolás hiányában a kérelem nem felel meg határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség. Az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztá felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására” [lásd pl. 34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212], 3124/2018. (IV. 9.) AB végzés, Indokolás [19]].
- [12] A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság a továbbiakban azt vizsgálta érdemben, hogy a Kknyt. 9. § (1a) bekezdése és 33. § (1) bekezdés b) pontja sérti-e az Alaptörvény II. cikkét, a VI. cikk (1) bekezdését, a XIII. cikk (1) bekezdés második mondatát, a XV. cikk (1)–(2) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdését.

IV.

- [13] Az indítvány nem megalapozott.
- [14] 1. Az érdemi vizsgálat során először a vonatkozó szabályozási környezet főbb, jelen ügy szempontjából releváns előírásait tekintette át az Alkotmánybíróság, és a következőket állapította meg.
- [15] A Kkt. 9/D. § (3) bekezdése szerint a járművek helyi közutakon, valamint helyi önkormányzat tulajdonában álló közforgalom elől el nem zárt magánutakon, tereken, parkokban és egyéb közterületeken történő várakozása polgári jogi jogviszony, a várakozási díj és a pótdíj megfizetéséért pedig a jármű üzemben tartója felel [vö. még Kkt. 15/D. § (1) és (3) bekezdés]. A Kkt. 47. § 18. pontja értelmében a törvény alkalmazásában „belföldi üzemben tartó: a jármű tulajdonosa vagy a tulajdonos által meghatározott, a jármű üzemben tartásának jogát és kötelezettségét gyakorló személy vagy szervezet”. Az üzemben tartó fogalmát ezzel összhangban a Kknyt. 1. § 9. pontja is úgy határozza meg, hogy „[ü]zemben tartó: a jármű tulajdonosa, illetve akit a jármű jogszerű üzemeltetésére szerződés vagy más hitelt érdemlően igazolt jogcím alapján a járműnyilvántartásba bejegyeztek”. Egyik jogszabály sem a nyilvántartás szerinti tulajdonost vagy üzemben tartót említi. A várakozási díj és pótdíj megfizetéséért való felelősség vizsgálata során tehát azt kell tisztázni, hogy az adott időpontban ki volt a jármű tulajdonosa (illetve, ha az ettől eltérő, az üzemben tartója).

- [16] A Kknyt. szerinti közúti közlekedési nyilvántartás járműnyilvántartása a jármű adatai mellett a 9. § (1) bekezdése alapján tartalmazza a járműtulajdonos (üzemben tartó) adatait, valamint tulajdonjoga (üzembentartói joga) kezdetének és megszűnésének időpontját is. A jogszabály a nyilvántartás pontosságának, teljességének és időszerűségének a biztosítása érdekében a tulajdonjog változása esetére egymástól függetlenül mind a régi, mind az új tulajdonosnak bejelentési kötelezettséget ír elő a következők szerint.
- [17] A régi tulajdonos – tehát a járműnek a nyilvántartás szerinti tulajdonosa – köteles az eladást a tulajdonjog változásától számított nyolc napon belül bejelenteni a közlekedési igazgatási hatóságnak. A bejelentést teljes bizonyító erejű magánokirattal kell teljesíteni, amelynek kötelező tartalmi elemeit kormányrendelet határozza meg. Ezt követően – bár a tulajdonosváltás hivatalos átvezetése (átírás) még nem történik meg, valamint új forgalmi engedélyt és törzskönyvet sem adnak ki – a járműnyilvántartásba bejegyzésre kerülnek a tulajdonszerzőnek a személyi- és lakcímnnyilvántartásban történő ellenőrzés alapján hitelesített adatai és a tulajdonjog-átruházás időpontja is. Megjegyzendő, hogy a tulajdonjog változásáról szóló – az okmánytárba kerülő – teljes bizonyító erejű magánokirat kötelező tartalmi eleme a birtokbaadás időpontja is. [Lásd Kknyt. 9. § (1a) bekezdés és (3) bekezdés, 33. § (6)–(7) bekezdés; 326/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet a közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról (a továbbiakban: Rendelet1.) 46. § (2) bekezdés; 304/2009. (XII. 22.) Korm. rendelet a közúti közlekedési nyilvántartásba bejegyzett jármű tulajdonjogának, illetve üzembentartó személyének változását igazoló teljes bizonyító erejű magánokiratnak a közlekedési igazgatási eljárásban történő felhasználhatóságához szükséges kötelező tartalmi elemekről (a továbbiakban: Rendelet2.) 1. § b) pont: „eladás bejelentése: a járműnyilvántartásba bejegyzett jármű nyilvántartás szerinti tulajdonosa által tett bejelentés a jármű elidegenítése tárgyában”.]
- [18] A tulajdonváltás tényét akkor vezeti át a hatóság a nyilvántartásban, ha és amikor az új tulajdonos az erre irányuló eljárást kezdeményezi [Rendelet2. 1. § c) pont: „tulajdonjog változás bejegyzése: a járműnyilvántartásba bejegyzett jármű elidegenítését követően a jármű új tulajdonosa által kezdeményezett közlekedési igazgatási eljárás, amely az új tulajdonos adatait tartalmazó törzskönyv kiadására irányul”. Ez nemcsak jog, hanem kötelezettség is: a Kknyt. 33. § (1) bekezdés b) pontja szerint a jármű új tulajdonosa a bejegyzett adatok módosítására okot adó körülmény bekövetkeztétől számított tizenöt napon belül köteles kérni az átvezetést. Amennyiben e kötelezettségének nem tesz eleget, a járművet az illetékes hatóság a külön jogszabályban meghatározott időtartamra kivonja a forgalomból [Kknyt. 33. § (4) bekezdés, lásd még: Rendelet1. 87. § (4) bekezdés a) pont], illetve a mulasztó ellen szabálysértési eljárás is kezdeményezhető [lásd 2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről, 225. § (1) bekezdés]. A kötelezettség késedelmes teljesítése esetében mulasztási bírság kiszabására kerül sor [Rendelet1. 102. § (2) bekezdés].
- [19] Hangsúlyozni kell azonban, hogy a közúti közlekedési nyilvántartás deklaratív jellegű, tehát a jármű tulajdonjogának a megszerzéséhez jogilag nem szükséges feltétel az új tulajdonosnak a járműnyilvántartásba történő bejegyzése. Nem a bejegyzés keletkezteti, vagy a törlés szünteti meg a tulajdonjogot: a jármű mint ingó dolog tulajdonjogának az átruházással való megszerzéséhez – az ingatlanokkal ellentétben – elegendő az átruházásra irányuló szerződés vagy más jogcím és erre tekintettel a dolog birtokának az átruházása [a Ptk. 5:38. § (1) bekezdés], ehhez további jogcselekmény nem szükséges. A hatóság a változás tényét csak regisztrálja. Ezzel összhangban rendelkezik úgy a Rendelet1. 87. § (1) bekezdése is, hogy „[a] tulajdonjog-változást a közlekedési igazgatási hatóság nyilvántartásba veszi, amelyről törzskönyvet állít ki”. Utal e körben az Alkotmánybíróság a Kknyt. 9. § (1a) bekezdésének azon fordulatára is, amely szerint a tulajdonjog átruházó bejelentése alapján a nyilvántartásban nemcsak az új tulajdonos személye, hanem a tulajdonjog-átruházás időpontja is rögzítésre kerül. A Kknyt. 9. § (7) bekezdése alapján pedig a járműnyilvántartás a természetes személyazonosító, valamint a lakcím-azonosító adatok tekintetében nem minősül közhiteles hatósági nyilvántartásnak.
- [20] Jelentősége van végezetül a vizsgált ügy szempontjából a nyilvántartásból történő adatigénylés előírásainak is: a Kknyt. 19. § (1) bekezdés n) pontja kifejezetten szabályozza, hogy a helyi önkormányzat, illetve az általa megbízott parkolási szolgáltató a díj és a pótdíj behajtása érdekében nemcsak a 9. § (1) bekezdésében (nyilvántartott tulajdonos), hanem a (1a) bekezdésében (új tulajdonos, tulajdonjog-átruházás időpontja) megjelölt adatokat is igényelheti a nyilvántartásból.
- [21] A vázolt rendelkezések alapján tehát járművek esetében a tulajdonjog-változás nem a nyilvántartásba való bejegyzéstől függ, az átírás csupán regisztratív aktus. Ez azt jelenti, hogy a tulajdonosi (üzembentartói) jogviszony megszűnése a tulajdonos-változás járműnyilvántartásban történő bejegyzésének a hiányában is bizonyítható. Ezzel összhangban tekintve a Kknyt. 9. § (1a) bekezdésére, e rendelkezés éppen arra irányul, hogy a valódi

tulajdonos személye a nyilvántartásban történő tényleges átvezetésig tartó, átmeneti időszakban is akár már a nyilvántartás adataiból megállapítható legyen.

- [22] 2. Szükséges a továbbiakban utalni a következőkre is.
- [23] 2.1. Az alapvető jogok biztosa AJB-6027/2012. számú jelentésében, annak ellenére, hogy ekkor már hatályban volt a Kknyt. 9. § (1a) bekezdése, a kezdeményező bíró által is azonosított problémára hívta fel a figyelmet, és jogalkotási javaslattal élt annak érdekében, hogy „a jármű tulajdonosváltása esetén a korábbi tulajdonos (üzembentartó) közlekedési igazgatási hatóságnál történő bejelentése alkalmas legyen arra, hogy a jármű-nyilvántartásban is átvezetésre kerüljenek az új tulajdonos (üzembentartó) adatai”.
- [24] 2.2. Az adatvédelmi biztos is foglalkozott korábban a kérdéssel (megjegyzendő: a 2007-es jogszabályi környezetben még csak az eladás tényét kellett az eladó bejelentésére rögzíteni a nyilvántartásban, a vevő személyét nem). A biztosnak egy panaszos számára küldött levele szerint: „egy esetleges polgári peres eljárásban Ön kifogásként hivatkozhat arra a tényre, hogy a pótdíjazási események időpontjában a gépjármű már nem az Ön tulajdonában volt”. (http://abi.atlatszo.hu/index.php?menu=onkormanyzat&dok=438_P_2007-10&nyomtat=1)
- [25] 2.3. A Kúria a jelen ügy tényállásával szinte azonos tényállás alapján hozott Gfv. 30.090/2013/4. számú döntése egyetértőleg utal a másodfokú bíróság álláspontjára, amely szerint „[m]ivel az üzembentartói minőség magában foglalja a gépjármű tényleges használatát is, ezért vélelem szól a mellett, hogy a gépjárművet parkoláskor az üzembentartó használta. Ez a vélelem azonban megdönthető. A korábbi üzembentartó bizonyíthatja, hogy a gépjárműnek a parkolási szolgáltatás igénybevételekor már nem ő volt a tulajdonosa, üzembentartója. A perbeli esetben a fogyasztó a közúti közlekedés nyilvántartásával szemben a bemutatott adásvételi szerződéssel és hatósági bizonyítvánnyal e tényt kétséget kizáróan bizonyította is.”
- [26] 3. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban – IV.1. pontban (Indokolás [14] bek. és köv.] kifejtettekre is tekintettel – a Kknyt. 9. § (1a) bekezdésével és 33. § (1) bekezdés *b*) pontjával összefüggésben állított alaptörvény-ellenességet a hivatkozott alaptörvényi rendelkezések sorrendjében az alábbiak szerint bírálta el.
- [27] 3.1. Az Alaptörvény II. cikkében garantált emberi méltósághoz való „az Alkotmánybíróság értelmezésében az emberi státusz abszolút védelmét biztosítja” {3187/2017. (VII. 14.) AB végzés, Indokolás [12], 3225/2017. (IX. 25.) AB végzés, Indokolás [18]}, az ember érinthetetlen lényegét juttatja kifejezésre. A 64/1991. (XII. 17.) AB határozat ezt úgy fogalmazta meg, hogy az emberi méltósághoz való jog a személy emberi minőségét fejezi ki, azt jelenti, hogy „van az egyén autonómiájának, önrendelkezésének egy olyan, mindenki más rendelkezése alól kivont magja, amelynél fogva [...] az ember alany marad, s nem válhat eszközzé vagy tárggyá” (ABH 1991, 297, 308.). Ebből következően az egyén számára szubjektíve bosszúságot okozó helyzetek, esetleg célszerűtlennek tartott jogszabályi rendelkezések az emberi méltósághoz való jog alkotmányos értelemben vett tartalmával nem állnak összefüggésben. Az indítvánnyal támadott jogszabályi rendelkezések vonatkozásában az Alkotmánybíróság nem tudott olyan tartalmat azonosítani, amelyben az érintett személy – a tulajdonjog átruházója – emberi méltósághoz fűződő elidegeníthetetlen jogának a megkérdőjelezése lett volna tetten érhető. Az indítvány ezért az Alaptörvény II. cikke vonatkozásában nem megalapozott.
- [28] 3.2. Az Alkotmánybíróság nem talált érdemi alkotmányossági összefüggést a támadott előírások és az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése között sem.
- [29] Az indítványozó bíró álláspontja szerint a támadott jogszabályi rendelkezések alapján kialakult helyzet adott esetben alkalmas lehet az érintett személy – a jármű eladója – társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására. Az Alkotmánybíróság emlékeztet rá, hogy az Alaptörvény a jó hírnévhez való jogon keresztül valóban önálló védelemben részesíti „az egyén életéről alkotott kép”-et {32/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [84]}, az egyénnek a társadalom, a közösség általi megítélését. A jó hírnév alapvetően mint korlát érvényesül a szólás-szabadság vonatkozásában, de kivételes esetben akár közvetlenül egy jogszabályi előírással összefüggésben is hivatkozni lehet annak megsértésére.
- [30] Mindazonáltal a Kknyt. 9. § (1a) bekezdése, valamint 33. § (1) bekezdés *b*) pontja pusztán a jármű tulajdonjogának a változására vonatkozó bejelentéssel kapcsolatos előírásokat tartalmazzák. E rendelkezések megfogal-

mazása semleges, és a támadott szabályok lealacsonyító vagy megbélyegző, a tulajdonjog-átruházó jó hírnevét sértő vagy tagadó tartalommal még áttételesen sem bírnak. Önmagában az, hogy a várakozási díj és a pótdíj-tartozás miatt a jármű nyilvántartás szerinti tulajdonosával szemben adott esetben pert indítanak, és a felelősség kérdéséről a bíróságnak kell döntenie, nem alapozza meg annak a megállapítását, hogy a tulajdonjog-változás bejelentésének a szabályai a jó hírnévhez való jogot sértenék.

- [31] 3.3. Az indítványozó bíró felfogása szerint a tulajdon társadalmi felelősségéből [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés második mondata] az kell, hogy következzen, hogy a jármű átruházását követően a parkolási díjat a tényleges és nem a nyilvántartás szerinti tulajdonosnak kell megfizetnie.
- [32] Az Alkotmánybíróság ezzel kapcsolatban egyrészt utal a IV.2. pontban vázolt jogszabályi környezetre (Indokolás [22]–[25]), amely ezt az értelmezést – tehát a nyilvántartás szerinti tulajdonos helyett a tényleges tulajdonos (üzemben tartó) felelősségének a megállapíthatóságát – nem zárja ki (valójában maga a bírói kezdeményezés sem veti el ennek a lehetőségét). Ugyanakkor az Alkotmánybíróság rámutat arra is, hogy mindez nem áll összefüggésben az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés második mondatával. A tulajdon társadalmi felelősségéről szóló rendelkezés az Alaptörvényben a tulajdon kettős természetét juttatja kifejezésre: a tulajdonjog egyrészt alapvető szabadságjog, amely klasszikusan mint az egyéni cselekvési autonómia hagyományos anyagi alapja részesül alapjogi védelemben {vö. 20/2014. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [154], [189]}; másrészt azonban a tulajdonjog nem jelent feltétlenül korlátlan rendelkezési jogot, a társadalmi, szociális kötöttség deklarálása alapvetően a tulajdonhoz való jog közérdekből történő korlátozásának a lehetőségét teremti meg. Ebben az értelemben az a kérdés, hogy a járművek tulajdonjogának a változását az eladó, avagy a vevő bejelentése nyomán vezetik át a nyilvántartásban, illetve, hogy a meg nem fizetett parkolási díjat – mint kötelmi követelést – a nyilvántartott vagy a tényleges tulajdonosnak kell-e megfizetnie, az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés második mondatával – a tulajdon társadalmi felelősségével – nem hozható összefüggésbe.
- [33] 3.4. Az indítványozó bíró hátrányos megkülönböztetésnek tartja, hogy a jármű tulajdonjogának a változását csak a tulajdonszerző bejelentésére vezetik át a nyilvántartásban. A diszkriminatív szabályozás következménye szerinte az, hogy a köztes időszakban az általa meg nem fizetett várakozási díjért és a pótdíjért még a nyilvántartás szerinti tulajdonos/üzemben tartó felelős.
- [34] Az indítvány alapjogot érintő, illetve az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése szerinti védett tulajdonsággal összefüggő megkülönböztetésre nem utal, így az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése alapján vizsgálta a kérelmet. E rendelkezés kimondja, hogy a törvény előtt mindenki egyenlő, ez az általános jog-egyenlőségi előírás „a jogrend valamennyi szabálya tekintetében azért biztosítja az egyenlő kezelés követelményét, mert az egyenlőség végső alapja az egyenlő méltóság” {8/2015. (IV. 17.) AB határozat, Indokolás [41]}. A megkülönböztetés alkotmányosságának a vizsgálatkor alapvetően abból kell kiindulni, hogy „a diszkrimináció tilalma nem jelenti azt, hogy minden különbségtétel tilos, hanem azt az elvárást fogalmazza meg, hogy a jognak mindenkit egyenlő méltóságú személyként szükséges kezelnie” {3024/2015. (II. 9.) AB határozat, Indokolás [47]}. Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének a sérelme miatti alaptörvény-ellenesség akkor állapítható meg, ha a jogszabály a szabályozás szempontjából azonos – homogén – csoportba tartozó (egymással összehasonlítható helyzetben lévő) jogalanyok között tesz különbséget, és a különbségtétel nem igazolható: az eltérő szabályozásnak nincs észszerű, kellő súlyú alkotmányos indoka, vagyis önkényes {lásd különösen: 3009/2012. (VI. 21.) AB határozat, Indokolás [54]; 43/2012. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [41], 14/2014. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [32]}. A hátrányos megkülönböztetés tilalma arra a követelményre vezethető vissza, hogy a hasonló helyzeteket hasonló módon kell kezelni, de nincs szó önkényes megkülönböztetésről, ha az életviszonyok eltérő szabályozásának van megfelelő, észszerű indoka.
- [35] A vizsgált szabályozás lényege valóban az, hogy a tulajdonjog-változás bejegyzése egy, kizárólag a jármű új tulajdonosa – tehát a jogszerző – által kezdeményezhető közlekedési igazgatási eljárás. Ez azonban alkotmányjogi szempontból a következők miatt nem értékelhető úgy, hogy a jogalkotó a jogosultságokat azonos helyzetben lévő személyek között egyenlőtlenül osztotta volna el, az egyenlőkénti kezelés alkotmányos követelményét megsértette volna.
- [36] Polgári jogi szempontból a tulajdonszerzés, mint fentebb említésre került, a nyilvántartásban való átírástól függetlenül megtörténik, e változásnak a nyilvántartásban történő regisztrálására irányuló közlekedési igazgatási eljárás vonatkozásában a tulajdonjog-átruházó és a jogszerző nincsenek összehasonlítható helyzetben. A tulajdonjog-átruházó a tulajdonjog átruházásával és annak bejelentésével mentesül tulajdonosi kötelezettségei alól

[lásd pl. a gépjárműadóról szóló 1991. évi LXXXII. törvény 2. § (4) bekezdése], a tulajdonszerzőnek azonban éppen ekkor keletkeznek kötelezettségei, amelyek a tulajdonjogban bekövetkezett változás nyilvántartásba vételének a feltételei, és amelyek teljesítésére értelemszerűen időre van szükség [jellemzően például az előzetes eredetiségvizsgálat eredményének a bemutatása, Rendelet1. 52. §; az új tulajdonos nevére szóló törzskönyv igénylése a régi törzskönyv leadása mellett, Rendelet1. 81. § (3) bekezdés; új forgalmi engedély igénylése, Rendelet1. 89. § (4) bekezdés; illetékfizetési kötelezettség teljesítése, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 76. §].

- [37] Alapvetően a jogalkotót illeti annak a – jogpolitikai és praktikus, célszerűségi szempontokat is figyelembe vevő – meghatározása, hogy a tulajdonszerző számára előzetes feltételekhez köti-e a tulajdonszerzés nyilvántartásban történő átvezetését, ösztönözve/biztosítva ezzel a gépjármű megszerzéséhez kötődő adminisztratív kötelezettségek mielőbbi teljesítését. Ezzel kapcsolatban több jogalkotói megoldás is alkotmányos lehet. Az előírások célszerűségi szempontú vizsgálata nem az Alkotmánybíróság feladata. Ugyanakkor a hatályos jogszabályi környezetben éppen a Kknyt.-nek a kezdeményező bíró által támadott 9. § (1a) bekezdése – továbbá az adatigénylést szabályozó 19. § (1) bekezdés *n*) pontja – biztosítja azt, hogy addig is, amíg a tulajdonszerző a kötelezettségeinek eleget nem tesz, a tulajdonjog változásának a ténye különösebb nehézség nélkül, már a nyilvántartásból megismerhető legyen.
- [38] A kifejtettek alapján a vizsgált szabályozási koncepció az Alkotmánybíróság megítélése szerint nem értékelhető úgy, hogy összehasonlítható helyzetben lévő jogalanyok között tenne az egyenlőként kezelésnek az emberi méltóság jogára visszavezethető követelményével kapcsolatban különbséget. Az Alaptörvény XV. cikkére alapított kérelem ezért nem megalapozott.
- [39] 3.5. Végezetül az Alkotmánybíróság az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére vonatkozó hivatkozását vizsgálta meg.
- [40] Az Alkotmánybíróság – utalva a korábbi gyakorlatára, és megállapítva az Alaptörvény hatálybalépése előtt hozott határozataiban szereplő érvek felhasználhatóságát – a 2/2017. (II. 10.) AB határozatában a következőképpen foglalta össze a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog lényegéről kialakított álláspontját: a „tisztességes eljárás (*fair trial*) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek a figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes [6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 95.]. A tisztességes eljáráshoz való jog olyan abszolút jog, amellyel szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye [14/2004. (V. 7.) AB határozat, ABH 2004, 241, 266.]. A tisztességes eljáráshoz való jog több garanciális szabályból áll” (Indokolás [45]–[53]).
- [41] A bíró véleménye szerint egyrészt a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog azért sérül, mert a hatályos jogszabályi környezetben nem teljesülhet az eljárás észszerű időn belüli befejezésének a követelménye. Az Alkotmánybíróság rámutat ugyanakkor arra, hogy önmagában az a tény, hogy a várakozási díj és a pótdíj-tartozás miatt a jármű nyilvántartás szerinti tulajdonosa ellen esetleg pert indítanak, és e perben a bíróságnak bizonyítási eljárást kell lefolytatnia abban a tekintetben, hogy a parkolás időpontjában ténylegesen ki volt a jármű tulajdonosa (üzemben tartója), a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét nem eredményezi. A bizonyítási eljárás lefolytatása a peres eljárások sajátja, és a támadott szabályokból nem vonható le az a következtetés, hogy e szabályok az eljárás indokolatlan elhúzódására vezetnének.
- [42] A bíró szerint önkényes lenne, ha az előtte fekvő ügyben az eladót kellene köteleznie az adásvételt követően keletkezett tartozás megfizetésére, de ezt az értelmezést a jogszabály nem zárja ki egyértelműen, továbbá a jogszabály „az eladó hatékony védekezését nem teszi lehetővé”. Az Alkotmánybíróság ezzel kapcsolatban emlékeztet arra, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése egy processzuális alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti. A támadott jogszabályi rendelkezések ugyanakkor nem érintik a bírósági eljárás rendjét, és azokból nem következik az, hogy az eladó a perben eszköztelen lenne, és az sem, hogy az eljáró bíró a perben a *fair trial* alkotmányossági követelményének ne tudna eleget tenni. Ahogyan a konkrét ügyben is, úgy a jogalkalmazás során is általában szükséges az alkalmazandó norma értelmezése, ez a tény azonban az eljárás egészének a tisztességességével összefüggésben nem ébreszt alkotmányos kételyeket.

[43] 4. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezésben hivatkozott alaptörvényi rendelkezések sérelmét nem állapította meg, és az indítványt elutasította.

Budapest, 2018. május 29.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/375/2018.

• • •